

ELLEN DECKWITZ

1. Ik zie genres. De orale traditie beslaat nu ook spoken word, poetry slam en bepaalde vormen van storytelling. Kijk je naar de geschreven poëzie, dan zie je dat de korte, confessionele gedichten die in het Angelsaksische gebied onder Instapoetry op zowel Instagram als Twitter verschijnen, navolg krijgen onder jonge dichters. Verder is het een heel breed palet, dat er altijd al is geweest: montagegedichten, zoals bij Alfred Schaffer of Maxime Garcia Diaz, het anekdotische, zoals bij Ingmar Heytze, het epische, zoals bij Thomas Möhlmann of Roelof ten Napel, het activistische zoals bij Radna Fabias. Maar echte stromingen, die vroeger met pennenstrijd en pamfletten verdedigd en bestreden werden, nee dat niet meer.
2. Ik begon met gedichten waarbij je de taal kantelde om de wereld achter de taal te tonen. Voor mijn laatste bundel ben ik veel narratiever geworden. Echt positioneren kan ik niet, ook omdat ik nu weer heel andere gedichten schrijf. En wil ik ook niet. Positioneren is vastzetten, terwijl dat het tegenovergestelde is wat je met poëzie moet doen.
3. Ja. Ik lees veel Engelse, Amerikaanse en Scandinavische dichters. Een goed beeld van die invloed zou een promotie-onderzoek vergen, maar ik zie wel dit: op jonge dichters de invloed van Claudia Rankine, Ocean Vuong, Warsan Shire, Ilya Kaminsky, Amanda Lovelace en Amanda Goreman. Op de oudere generatie, zeker nu de laatste jaren anekdotische poëzie steeds populairder wordt: Billy Collins, Marie Howe, Mark Strand en Marie Oliver.
4. Oh god, geen idee! Dit is misschien ook de literatuurwetenschapper in mij die spreekt. Een gedegen antwoord hierop vergt echt onderzoek, het lezen van alle hedendaagse poëzie, internationale poëzie en een overzicht van dichtkunst in binnen- en buitenland van de afgelopen honderd jaar.
5. Ze overlappen. Ik zie verschillende poëtische voorkeuren. De Vlaamse poëzie, voor zover dé Vlaamse poëzie bestaat, vind ik klankrijker, weelderiger van beelden, romantischer van aard.
6. Natuurlijk, want taal verandert continue, net zoals de media waarin taal tot ons komt: van Instagram tot Twitter, tot TikTok. En ja dat is wenselijk, want het laat je opnieuw naar de zaken kijken.
7. Je bevraagt via poëzie de taal. Hoe verleidelijk ze is, hoe ze je dingen kan laten denken en zeggen waar je soms niet eens helemaal achter staat. Het toont het gevaar van gemeenplaatsen en grote woorden. Alleen al daardoor is poëzie geëngageerd, zelfs als je niet meteen over politiek of sociale misstanden schrijft. Op de vraag of het noodzakelijk is: ja. Je moet altijd macht bevragen, en taal is, naast geweld, het hoofdvervoermiddel van macht. Omdat poëzie de lens scherpstelt op wat er juist níét wordt gezegd, kan ze de blik verruimen op stiltes en censuur, niet alleen binnen de dichtkunst, maar bijvoorbeeld ook binnen het maatschappelijke en politieke debat. Je kan met poëzie je blik trainen.

Of er iets vertegenwoordigd wordt, is aan de dichter, maar het is van levensbelang dat we een poëtisch veld hebben waarin al deze vormen van veelzijdigheid aan bod komen, om onderrepresentatie van stemmen te voorkomen.

8. Ik ben het daar niet mee eens. Je kan dit alleen volhouden als je kijkt naar verkoop- en leencijfers. Online wordt er veel meer poëzie dan proza gedeeld. Bij levensgebeurtenissen als leven, dood en liefde wordt er naar gedichten gegrepen in plaats van naar verhalen.
Wat (kritische) aandacht betreft... Papier: in de grote kranten en bladen te weinig. Online: fantastisch veel.
De kwaliteit is hoog. Online zijn er zulke sterke stukken te vinden. Ze is in ieder geval van hogere kwaliteit dan de prozakritiek, waar een recensie voor het overgrote deel bestaat uit een samenvatting van de vertelling in plaats van een weloverwogen oordeel.
9. Ja natuurlijk heb ik daar baat bij! Of het een grotere lezerschare oplevert, weet ik niet maar het zal helpen, en het is altijd een welkome aanvulling op mijn inkomen!
Ik kan niet meer leven van mijn dichterschap alleen. Als twintiger scharrelde ik mijn inkomen via optredens en schrijfoopdrachten bij elkaar, maar dat sloopt ook. Veel optreden is zwaar, en louter in opdracht schrijven tast je vrije creativiteit aan. Ik heb het geluk dat ik er werk naast heb.
10. Er bestaat niet dé poëzie. Ik zie alleen maar meer uitdrukkingsmogelijkheden. Meer kansen waar mensen, getroffen door het ene genre, zich ook kunnen gaan verdiepen in het andere. Wat betreft verrijken of verarmen: er zijn instapoets van hogere kwaliteit dan sommige papieren dichters. Ik denk dat de verarming niet zit in nieuwe vormen, maar vooral in commercie. Dat men sommige mensen alleen maar uitgeeft omdat ze bekend zijn, of omdat ze momentum hebben terwijl het werk nog niet af is. Zo breng je zowel de poëzie als deze makers schade toe.
11. Meerdere. De invloed van T.S. Eliot zie je nog steeds veel. Voor de Nederlandse poëzie: Vasalis. Wigman. Persoonlijk vind ik de gedichten die Lieke Marsman schrijft als Dichter des Vaderlands fantastisch.